

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z wniosku M. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 listopada 2018 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

1) oddała zażalenie,

**2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
pomocy prawnej w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] postanowieniem z dnia 11 lipca 2018 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez ubezpieczonego M. D. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 marca 2018 r.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie, Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że „skargę kasacyjną” od wyroku Sądu drugiej instancji ubezpieczony wniósł osobiście do Sądu Apelacyjnego w dniu 4 czerwca 2018 r. Został wówczas wezwany do

usunięcia braku formalnego tego pisma przez jego podpisanie bądź nadesłanie podpisanego egzemplarza w terminie siedmiu dni pod rygorem zwrotu pisma.

Wprawdzie ubezpieczony uzupełnił ów brak formalny, jednakże Sąd Apelacyjny uznał, że skarga kasacyjna ubezpieczonego podlega odrzuceniu. Sąd ten przypomniał, że zgodnie z art. 87¹ k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zatem skarga kasacyjna - jako środek zaskarżenia rozpoznawany przez tenże Sąd - powinna być sporządzona przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym. Powołany przepis ustanawia przymus sporządzenia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika, którym może być adwokat lub radca prawny. Celem tego przymusu jest zapewnienie właściwego i kompetentnego opracowania skargi kasacyjnej.

W myśl art. 398⁶ § 2 k.p.c., Sąd drugiej instancji odrzuca natomiast na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Skarga kasacyjna z innych przyczyn niedopuszczalna, to m.in. skarga wniesiona przez osobę nieuprawnioną, czyli również przez stronę, ale bez zastępstwa adwokata lub radcy prawnego, o którym mowa w art. 87¹ k.p.c. W razie wniesienia skargi kasacyjnej osobiście należy zatem uznać, że skarga kasacyjna jest dotknięta brakiem uzasadniającym jej odrzucenie na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Końcowo Sąd Apelacyjny zaznaczył, że odrzucenie skargi kasacyjnej wniesionej przez ubezpieczonego nie tamuje możliwości wniesienia jej przez pełnomocnika z urzędu, z zachowaniem przymusu radcowsko-adwokackiego.

Ubezpieczony M. D. wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 lipca 2018 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik postępowania, to jest: (-) art. 398⁶ § 1 k.p.c., przez jego niezastosowanie i odrzucenie skargi kasacyjnej bez wezwania skarżącego do uzupełnienia braków formalnych skargi; (-) art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie - w przypadku gdy nie zachodziła żadna z

okoliczności wymienionych we wskazanym przepisie uzasadniająca odrzucenie skargi.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty, żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji, a także o zasądzenie na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania - w tym postępowania zażaleniowego - według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywane w niniejszym postępowaniu zażalenie jest nieuzasadnione.

Wstępnie wypada przypomnieć, że zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Samodzielny, osobisty udział strony w postępowaniu kasacyjnym, bez reprezentacji przez adwokata lub radcę prawnego, zależy od tzw. zdolności postulacyjnej, przyznanej jednak w art. 87¹ § 2 k.p.c. wyłącznie osobom posiadającym wykształcenie prawnicze i dodatkowe kwalifikacje w zawodach prawniczych, do których żalący się nie należy.

Przymus zastępstwa strony przez profesjonalnego pełnomocnika ma charakter bezwzględny, co oznacza, że strony muszą być w tym postępowaniu reprezentowane przez adwokata lub radcę prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., I CO 10/12, LEX nr 1170207). Istota przymusu adwokackiego prowadzi zaś do wyłączenia w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolności strony do podejmowania przez nią osobiście czynności procesowych (tzw. zdolności postulacyjnej). To powoduje, że czynności podejmowane przez stronę osobiście są bezskuteczne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 lutego 2013 r., V CZ 88/12, LEX nr 1294195 oraz z dnia 7 stycznia 2014 r., II PZ 30/13, OSNP 2015 nr 6, poz. 80).

Należy też podkreślić, że zgodnie z art. 130 § 5 k.p.c., pismo kierowane do Sądu Najwyższego, sporządzone z naruszeniem obowiązku adwokacko-radcowskiego, obarczone jest nieusuwalną wadą i podlega zwrotowi, jeżeli ustawa

nie stanowi inaczej. Odmienność rygoru niedochowania tego obowiązku dotyczy szczególnej kategorii pism procesowych, jakimi są środki zaskarżenia, które generalnie z powodu braków formalnych i niezachowania wymagań ustawowych podlegają odrzuceniu, a nie zwrotowi. Ze względu na systemową konieczność zapewnienia jednakowej treści rozstrzygnięciom, wydawanym w przypadku środków zaskarżenia niespełniających ustawowych wymagań, przyjęto zatem, że każdy z takich środków, adresowany do Sądu Najwyższego, który został osobiście sporządzony przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej, podlega odrzuceniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2018 r., I CSP 2/18, LEX nr 2508154). Dotyczy to wszystkich środków zaskarżenia rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy. Dlatego też sugerowane przez żalącego się wdrożenie trybu naprawczego, polegającego wszak na usunięciu tylko niektórych braków formalnych skargi kasacyjnej (por. art. 398⁶ §1 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 2 i 3 k.p.c.), w przypadku skargi sporządzonej przez stronę osobiście nie jest możliwe.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania zażaleniowego na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 k.p.c. i 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt 2 i w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych; orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.